

LATVIJAS REPUBLIKAS VESELĪBAS MINISTRIJA

SLIMĪBU PROFILAKSES UN KONTROLES CENTRS

Duntes iela 22, Rīga, LV-1005 • Tālr. 67501590 • Fakss 67501591 • E-pasts: info@spkc.gov.lv • Reģ. Nr. 90009756700

EPIDEMIOLOGIJAS BIĻETENS

Nr. 47 (1373)

2014.gada 14.novembrī

Imunizācijas plāna izpilde Latvijā 2013. gadā

Imunizācijas plāns 2012. - 2014.gadam (turpmāk – Imunizācijas plāns) ir iepriekšējās Imunizācijas valsts programmas 2008. - 2010.gadam¹ turpinājums, kura galvenais mērķis ir samazināt iedzīvotāju saslimstību ar vakcīnregulējamām infekcijas slimībām, kā arī rīcības plāns Sabiedrības veselības pamatnostādņēs 2011.-2017.gadam² izvirzītā 5.apakšmērķa - samazināt iedzīvotāju saslimstību ar infekcijas slimībām īstenošanai.

Šobrīd vakcinācija tiek veikta pret 13 infekcijas slimībām, ar kurām slimo galvenokārt bērni, vai kuras rada vislielākos riskus sabiedrības veselībai, piemēram, difterija un trakumsērga, pret kurām vakcinē arī pieaugušos³.

Pēdējo gadu laikā vakcinācijas kalendārs⁴ ir papildināts ar jaunām vakcīnām: vakcīnu pret pneimokoku infekciju, kas palīdz novērst *S.pneumoniae* izraisītās invazīvās infekcijas maziem bērniem, vakcīnu pret cilvēka papilomas vīrusu infekciju, kas ir galvenais dzemdes kakla vēža cēlonis, kā arī ar daudzkomponentu vakcīnām, kas samazina injekciju skaitu, vizīšu skaitu un primārās veselības aprūpes speciālistu noslogojumu un ar to saistītos izdevumus valsts budžetam.

Imunizācijas plāna mērķis

Samazināt Latvijas iedzīvotāju saslimstību ar vakcīnregulējamām infekcijas slimībām, veicot mērķtiecīgu un plānveida vakcināciju ar drošām un augsti efektīvām vakcīnām pret tuberkulozi, difteriju, stingumkrampjiem, garo klepu, poliomiēlītu, B hepatītu, b tipa *Haemophilus influenzae* infekciju, pneimokoku infekciju, epidēmisko parotītu, masalām, masaliņām un vējbakām, gripu (personām augsta riska grupās) un ērcu encefalītu bērniem augsti endēmiskajās teritorijās, bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem un sasniegt 4.tabulā norādītos politikas rezultātus ar attiecīgiem rezultatīvajiem

¹ Ministru kabineta 2008.gada 31. janvāra rīkojums Nr. 43 „Par Imunizācijas valsts programmu 2008. – 2010.gadam”

² Ministru kabineta 2011.gada 5.oktobra rīkojums Nr.504”Par Sabiedrības veselības pamatnostādņēm 2011.- 2017.gadam

³ Ministru kabineta 2000.gada 26.septembra noteikumu Nr.330 „Vakcinācijas noteikumi” 3.punkts

⁴ Ministru kabineta 2000.gada 26.septembra noteikumu Nr.330 „Vakcinācijas noteikumi” 1.pielikums

rādītājiem, kā arī samazināt cilvēka papilomas vīrusa ierosinātās onkoloģiskās slimības, tai skaitā arī dzemdes kakla vēzi.⁵

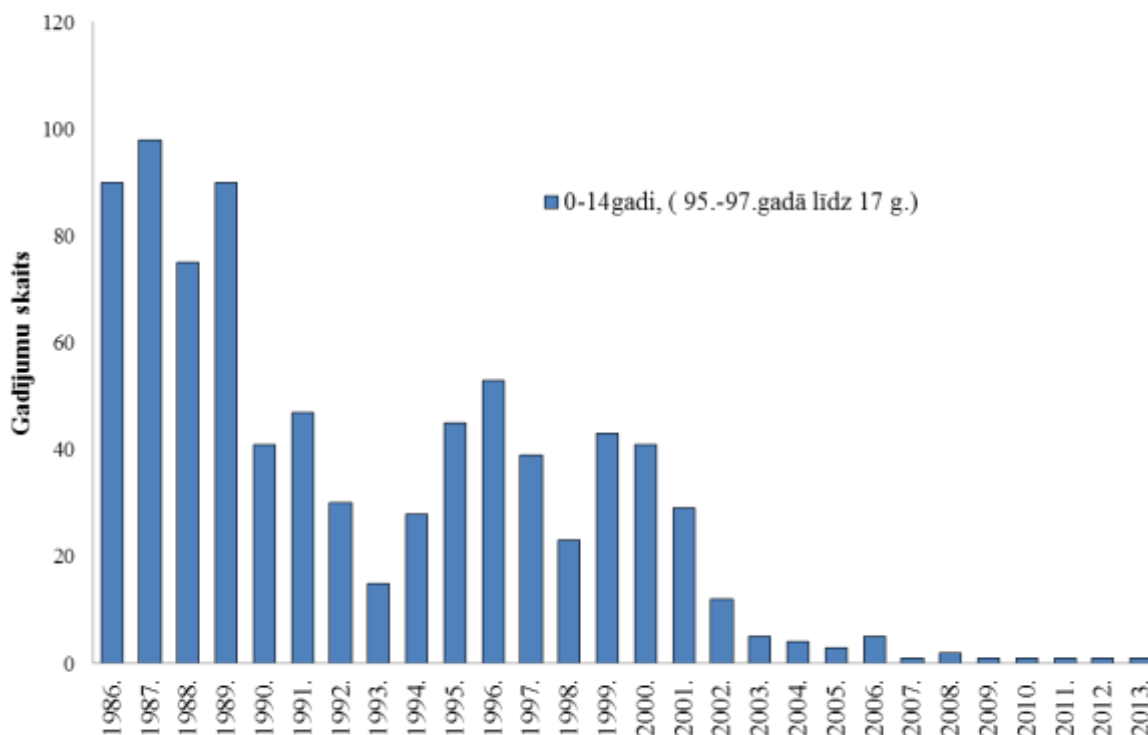
Saslimstība ar vakcīnregulējamām infekcijas slimībām un imunizācijas līmenis

Akūts B hepatīts

Saslimstība

Gadi	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
Gadījumu skaits	123	85	64	82	87
Gadījumu skaits uz 100 000 iedz.	5,4	3,8	3,1	4,0	4,30
Gadījumu skaits bērnu vidū (0-17 gadi)	5	2	1	1	1
Gadījumu skaits uz 100 000 iedz.	1,2	1	0,3	0,3	0,3

1.att. Akūts B hepatīts bērnu vidū Latvijā 1986. – 2013. gados.

⁵ Ministru kabineta 2009.gada 29.janvāra rīkojums Nr.48 „Par Onkoloģisko slimību kontroles programmu 2009.-2015.gadam”.

Plānveida imunizācijas rezultātā ir panākts B hepatīta gadījumu īpatsvara bērniem samazinājums no 2,4% 2010. gadā līdz 1,1% 2013. gadā. 2013.gadā tika reģistrēti 87 akūta B hepatīta gadījumi, no kuriem tikai viens gadījums bērnam.

Imunizācijas līmenis (%)

Vecums/potes	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
1 gads/3. pote	93	90,6	89,7	89,7	94,6
15 gadi/3. pote	66,8	66,1	64,9	47,8	9

Jaundzimušo vakcinācija pret B hepatītu Latvijā uzsākta 1997.gadā. Pusaudžu vakcinācija uzsākta 2006.gadā.

2013.gadā līdz gada vecumam pret B hepatītu 3 vakcīnas devas saņēmuši **94,6%** bērnu. Salīdzinot ar 2012.gadu, imunizācijas līmenis pret B hepatītu zīdaiņiem pieaudzis par 4% un gandrīz atbilst Imunizācijas plāna rezultatīvajam rādītājam (95%).

Imunizācijas līmenis pret B hepatītu Latvijas reģionos 2013.gadā (%)

Reģions	1 gads/3. pote
Rīgas	103,9 ⁶
Pierīgas	89,8
Kurzeme	97,7
Latgale	94,1
Vidzeme	93,8
Zemgale	99,7

Tuberkuloze

Tuberkulozes meningīts vai miliārā tuberkuloze zīdaiņiem. Zīdaiņu vakcinācijas mērķis pret tuberkulozi ir pasargāt bērnus no smagām ārpusplaušu tuberkulozes formām: tuberkulozes meningīta un miliāras tuberkulozes. 2011. - 2013.gadā minētās tuberkulozes formas bērniem netika reģistrētas.

⁶ Tam, ka rādītāji dažās pozīcijās ir lielāki par 100% ir vairāki skaidrojumi:

1. Rīgā tiek vakcinēti bērni, kuri reģistrēti citās teritorijās, bet par saucēju tiek ņemti Rīgas pilsētā reģistrēti bērni;
2. bērni potes mēdz saņemt arī vēlāk par kalendārā norādīto vecumu, tomēr par saucēju tiek ņemti bērni no vakcinācijas kalendārā noteiktas bērnu vecuma kohortas.

Imunizācijas līmenis (%)

Vecums/potes	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
Dzīvi dzimušie/vakcinācija	95,7	91,7	93,7	96,6	96,5

Jaundzimušo imunizācija pret tuberkulozi Latvijā uzsākta 1937.gadā.

2013.gadā līdz gada vecumam pret tuberkulozi vakcināti **96,5%** bērnu. Salīdzinot ar 2012.gadu, imunizācijas līmenis samazinājies par **0,1%**, bet tomēr atbilst Imunizācijas plāna rezultatīvajam rādītājam (96%).

Imunizācijas līmenis pret tuberkulozi Latvijas reģionos 2013.gadā (%)

Reģions	1 gads/3. pote
Rīgas	99,3
Pierīgas	89,7
Kurzeme	86,4
Latgale	92,6
Vidzeme	86,9
Zemgale	83,8

Difterija un stingumkrampji

Gadījumu skaits un saslimstība (difterija)

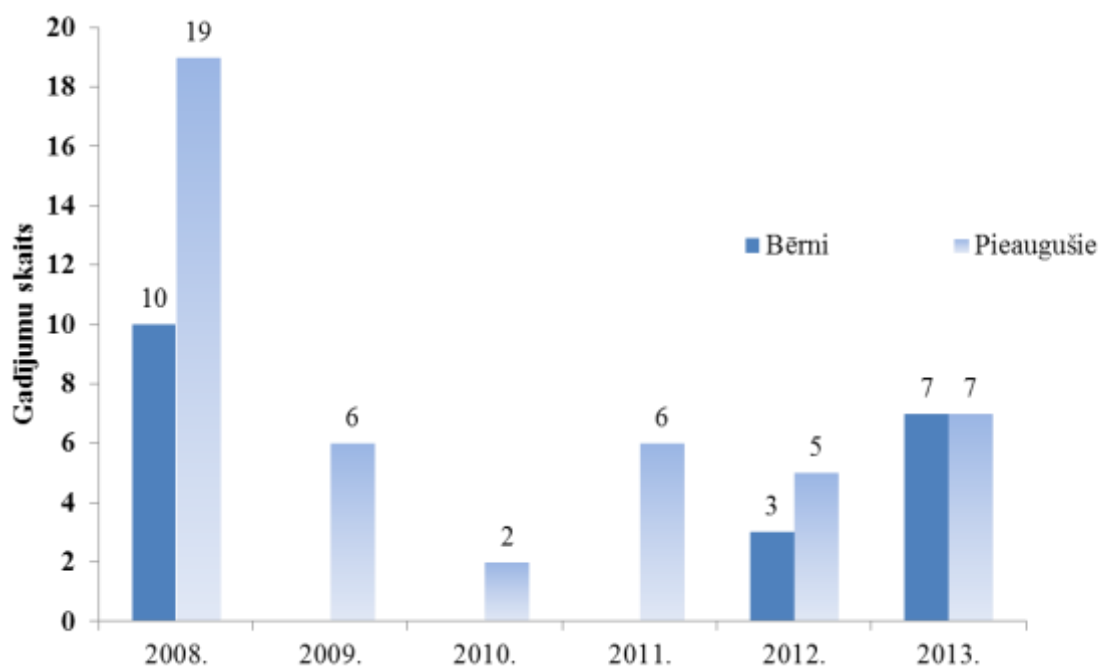
Gadi	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
Gadījumu skaits	6 (5)*	2 (2)*	6 (5)*	8*	14*
t.sk. bērnu vidū (0-17 gadi)	0	0	0	3*	7*
Gadījumu skaits uz 100 000 iedz.	0,27	0,09*	0,3 (0,2)*	0,4*	0,69*

*Laboratoriski apstiprināti gadījumi

Difterijas gadījumu skaits pieaudzis no diviem gadījumiem 2010.gadā līdz 14 gadījumiem 2013.gadā. 2013.gadā septiņi difterijas gadījumi tika reģistrēti pieaugušo vidū, no kuriem neviens nebija vakcinēts un septiņi saslimšanas gadījumi bērniem, no kuriem viens bija daļēji vakcinēts, bet pārējie bērni vakcinēti.

2013.gadā **stingumkrampju gadījumi** nav reģistrēti.

3.att. **Difterijas gadījumu skaits pieaugušo un bērnu vidū Latvijā 2008. – 2013. gados.**

Imunizācijas līmenis (%)

Vecums/potes	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
1 gads/3. pote	95,6	91,4	92,4	91	95,2
2 gadi/4.pote	92,3	90	97,9	91,8	92
8 gadi/5.pote	97,3	96,9	96,9	97,7	99,4
15 gadi/6.pote	91,8	88,6	93,1	85,7	91,4

Imunizācija pret difteriju un stingumkrampjiem Latvijā uzsākta 1958.gadā.

2013.gadā līdz gada vecumam pamatimunizāciju (trīs devas) saņēmuši **95,2%** bērnu. Salīdzinot ar 2012.gadu, imunizācijas līmenis pieaudzis par **4,1%** un atbilst Imunizācijas plāna rezultatīvajam rādītājam (95%).

Līdz **2 gadu vecumam** 4 potes saņēmuši **92%** bērnu. Salīdzinot ar 2012.gadu, imunizācijas līmenis pieaudzis par **0,2%**, bet neatbilst Imunizācijas plāna rezultatīvajam rādītājam (95%).

Līdz **8 gadu vecumam** balstvakcināciju (5. poti) saņēmuši **99,4%** bērnu. Salīdzinot ar 2012.gadu, imunizācijas līmenis pieaudzis par **1,7%** un atbilst Imunizācijas plāna rezultatīvajam rādītājam (95%).

Līdz **15 gadu vecumam** 6. poti saņēmuši **91,4%** bērnu. Salīdzinot ar 2012.gadu, imunizācijas līmenis pieaudzis par **5,7%**, bet neatbilst Imunizācijas plāna rezultatīvajam rādītājam (95%).

Imunizācijas līmenis pret difteriju un stingumkrampjiem Latvijas reģionos 2013.gadā (%)

Reģions	1 gads/3. pote	2 gadi/4.pote	8 gadi/5.pote	15 gadi/6.pote
Rīgas	105,2 ⁶	96,3	101,6 ⁶	82,7
Pierīgas	88,9	79,5	94,7	88,1
Kurzeme	98,4	93,2	100	93,1
Latgale	94	91,7	99,3	98,9
Vidzeme	93,7	95,8	100	100
Zemgale	100	98,3	98,7	94,5

Garais klepus

Gadījumu skaits un saslimstība

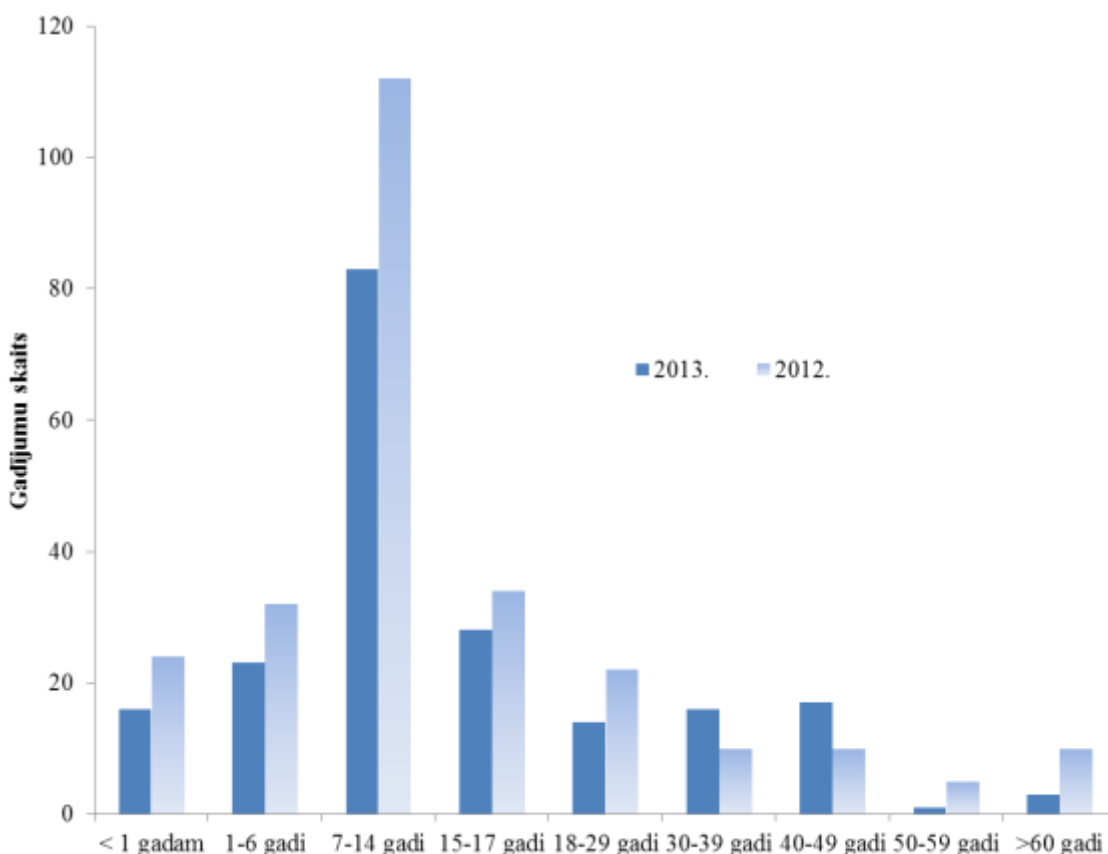
Gadi	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
Gadījumu skaits	9 (1)*	9 (5)*	10 (3)*	264 (186)*	202 (161)*
Gadījumu skaits uz 100 000 iedz.	0,4(0,04)*	0,4 (0,2)*	0,5 (0,3)*	12,93 (9,1)*	9,98 (7,96)*

*Laboratoriski apstiprināti gadījumi

2013.gada turpinājās garā klepus uzliesmojums valstī. 2013.gada reģistrēti 202 saslimšanas gadījumi. Visaugstākā saslimstība novērota Rīgas/Pierīgas, Zemgales un Latgales reģionos.

No 202 reģistrētiem garā klepus gadījumiem 151 (74,7%) bija bērni, t.sk. 16 zīdaiņi, ieskaitot vienu gadījumu ar letālu iznākumu (2012.gadā arī tika reģistrēts viens letāls gadījums zīdaiņim). Lielākais gadījumu skaits (84 gadījumi vai 41,6%) reģistrēts vecuma grupā no 7 līdz 14 gadiem. Saslimušo vidū bija 110 (54,5%) pret garo klepu vakcinētas personas. Visvairāk vakcinēto personu bija vecumā no 10 līdz 13 gadiem (60 personas). Intervāls no pēdējās vakcinācijas līdz saslimšanai šajā vecuma grupā svārstījās no 3 (2 gadījumi) līdz 12 gadiem (5 gadījumi), tajā skaitā, lielākai daļai (42 gadījumi) intervāls bija 9 - 11 gadu robežās. No visiem 2013.gadā reģistrētiem gadījumiem 25,2% (51 persona) bija pieaugušie, no kuriem 90% (46 personas) nav bijuši vakcināti pret garo klepu vai viņiem nav datu par vakcināciju.

4.att. Garā klepus gadījumu skaits sadalījumā pēc vecuma grupām 2012. un 2013. gados.

Imunizācijas līmenis (%)

Vecums/potes	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
1 gads/3. pote	95,6	91,4	92,4	91	95,2
7 gadi/5.pote	-	78,7	93,4	97	99,2

Imunizācija pret **garo klepu** Latvijā uzsākta **1958.gadā**.

2013.gadā **līdz gada vecumam** pamatimunizāciju (trīs devas) saņēmuši **95,2%** bērnu. Salīdzinot ar 2012.gadu, imunizācijas līmenis pieaudzis par **4,1%** un atbilst Imunizācijas plāna rezultatīvajam rādītājam (95%).

2013.gadā 5. garā klepus komponenta saturošu vakcīnas devu saņēmuši **99,2%** 7 gadu vecu bērnu. Salīdzinot ar 2012.gadu, imunizācijas līmenis pieaudzis par **2,2%** un atbilst Imunizācijas plāna rezultatīvajam rādītājam (95%).

Imunizācijas līmenis pret garo klepu Latvijas reģionos 2013.gadā (%)

Reģions	1 gads/3. pote	8 gadi/5.pote
Rīgas	105,2 ⁶	101,4 ⁶
Pierīgas	88,9	94,7
Kurzeme	98,4	100
Latgale	94	98,9

Vidzeme	93,7	100
Zemgale	100	98,7

Poliomielīts

Infekcijas eliminācija pēc 1957.gadā uzsāktās vakcinācijas tika panākta relatīvi ātri. Pēdējais poliomiēlīta gadījums Latvijā tika reģistrēts 1963.gadā un Latvija turpina uzturēt no poliomiēlīta brīvas valsts statusu, kas tika piešķirts 2002.gada 21.jūnijā. Tomēr bērnu vakcinācija pret poliomiēlītu joprojām ir nepieciešama, kā arī nepieciešams turpināt efektīvu poliomiēlīta epidemioloģisko uzraudzību, jo pasaulē pastāv savvaļas poliovīrusu izplatīšanās risks no endēmiskajām valstīm – Afganistānas, Pakistānas un Nigērijas.

Lai saglabātu no poliomiēlīta brīvas teritorijas statusu pēcsertifikācijas periodā un lai izvērtētu poliomiēlīta epidemioloģiskās uzraudzības pasākumu nodrošināšanu valstī ar Veselības ministra rīkojumu 2007.gadā tika izveidota Poliomiēlīta uzraudzības komisija, kuras sastāvs atjaunots 2012.gadā⁷.

Imunizācijas līmenis (%)

Vecums/potes	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
1 gads/3. pote	95,6	91,4	92,4	91	95,2
2 gadi/4.pote	92,3	90	97,9	91,8	92
8 gadi/5.pote	97,3	96,9	96,9	97,7	99,4
15 gadi/6.pote	91,8	88,6	93,1	85,7	91,4

Imunizācija pret poliomiēlītu Latvijā uzsākta 1957.gadā.

2013.gadā līdz gada vecumam pamatimunizāciju (trīs devas) saņēmuši **95,2%** bērnu. Salīdzinot ar 2012.gadu, imunizācijas līmenis pieaudzis par **4,1%** un atbilst Imunizācijas plāna rezultatīvajam rādītājam (95%).

Līdz 2 gadu vecumam 4 potes saņēmuši **92%** bērnu. Salīdzinot ar 2012.gadu, imunizācijas līmenis pieaudzis par **0,2%**, bet neatbilst Imunizācijas plāna rezultatīvajam rādītājam (95%).

Līdz 8 gadu vecumam balstvakcināciju (5. poti) saņēmuši **99,4%** bērnu. Salīdzinot ar 2012.gadu, imunizācijas līmenis pieaudzis par **1,7%** un atbilst Imunizācijas plāna rezultatīvajam rādītājam (95%).

Līdz 15 gadu vecumam 6. poti saņēmuši **91,4%** bērnu. Salīdzinot ar 2012.gadu, imunizācijas līmenis pieaudzis par **5,7%**, bet neatbilst Imunizācijas plāna rezultatīvajam rādītājam (95%).

⁷ Veselības ministrijas 2012. gada 3.janvāra rīkojums Nr.2 „Par Poliomiēlīta uzraudzības komisijas izveidošanu”

Imunizācijas līmenis pret poliomiēlītu Latvijas reģionos 2013.gadā (%)

Reģions	1 gads/3. pote	2 gadi/4.pote	8 gadi/5.pote	15 gadi/6.pote
Rīgas	105,2 ⁶	96,3	101,8 ⁶	82,8
Pierīgas	88,9	79,5	94,7	88
Kurzeme	98,4	93,2	100	92,8
Latgale	94	91,7	99,3	98,6
Vidzeme	93,7	95,8	100	100
Zemgale	100	98,3	98,7	94,5

b tipa *Haemophilus influenzae* infekcija

Saslimstība

Gadi	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
Gadījumu skaits	1*	0	1	2	0
Gadījumu skaits uz 100 000 iedz.	0,04	0	0,05	0,1	0

*Neprecizēta *Haemophilus influenzae* infekcija

Imunizācijas līmenis (%)

Vecums/potes	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
1 gads/3. pote	95,4	90,3	91,5	90,3	94,7

Imunizācija pret *b* tipa *Haemophilus influenzae* infekciju Latvijā uzsākta 1994.gadā.

2013.gadā līdz gada vecumam trīs devas saņēmuši **94,7%** bērnu. Salīdzinot ar 2012.gadu, imunizācijas līmenis pieaudzis par **4,4%** un gandrīz atbilst Imunizācijas plāna rezultatīvajam rādītājam (95%).

Imunizācijas līmenis pret *b* tipa *Haemophilus influenzae* infekciju Latvijas reģionos 2013.gadā (%)

Reģions	1 gads/3. pote
Rīgas	104,5 ⁶
Pierīgas	88,4
Kurzeme	98,2
Latgale	94
Vidzeme	93,7
Zemgale	99,9

Masalas

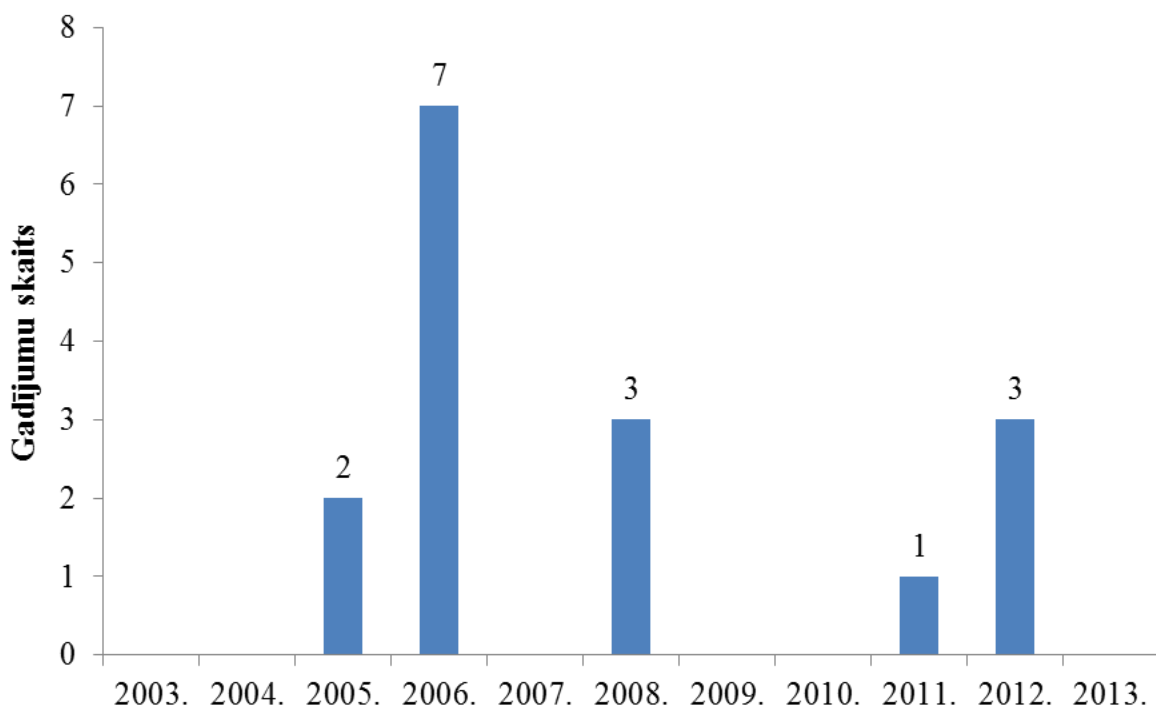
Saslimstība

Gadi	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
Gadījumu skaits	0	0	1*	3*	0
Gadījumu skaits uz 100 000 iedz.	0	0	0,05*	0,15*	0

*Laboratoriski apstiprināti gadījumi.

2013.gadā **masalu** gadījumi nav reģistrēti.

5.att. Masalu gadījumi bērniem un pieaugušajiem 2003. - 2013. gados.

Imunizācijas līmenis (%)

Vecums/potes	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
2 gadi /1. pote	93,9	91,7	88,3	90,4	95,7
8 gadi/2.pote	96,6	97,2	93,3	94,7	94,6

Imunizācija pret masalām Latvijā uzsākta **1968.gadā**.

2013.gadā **līdz 2 gadu vecumam** 1. poti saņēmuši **95,7%** bērnu. Salīdzinot ar 2012.gadu, imunizācijas līmenis pieaudzis par **5,3%** un neatbilst Imunizācijas plāna rezultatīvajam rādītājam (95%).

Līdz 8 gadu vecumam balstvakcināciju (2. poti) saņēmuši **94,6%** bērnu. Salīdzinot ar 2012.gadu, imunizācijas līmenis samazinājies par **0,1%** un neatbilst Imunizācijas plāna rezultatīvajam rādītājam (95%).

Epidēmiskais parotīts

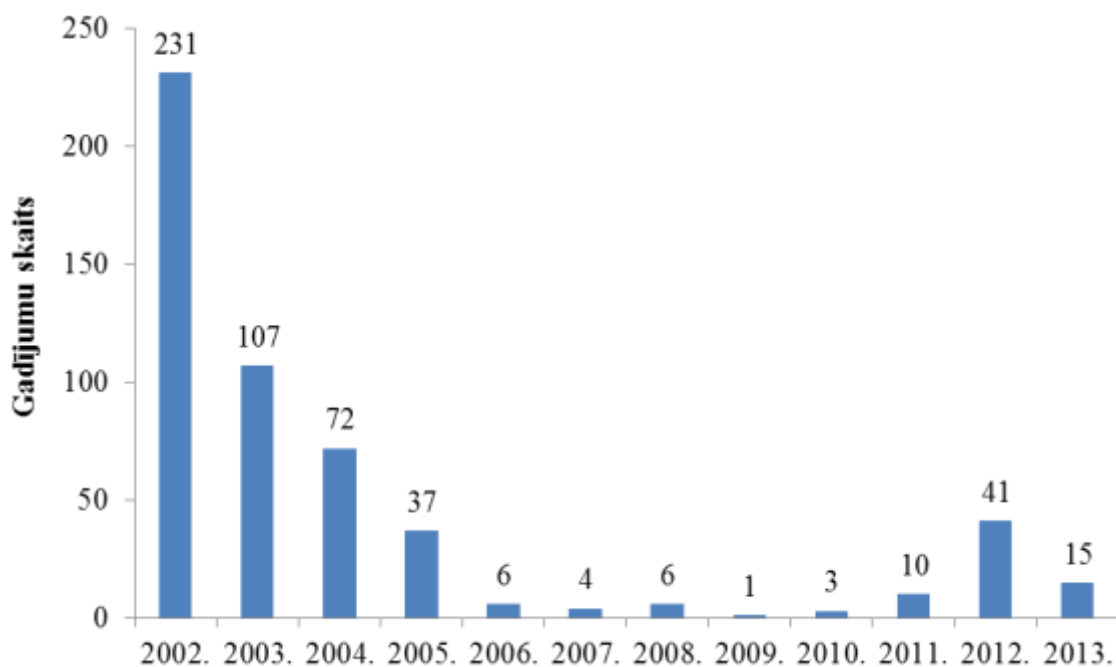
Saslimstība

Gadi	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
Gadījumu skaits	1*	3*	10 (4)*	41 (31)*	15 (**)
Gadījumu skaits uz 100 000 iedz.	0,04	0,13*	0,5 (0,2)*	2,0 (1,5)*	0,74 (**)

* *Laboratoriski apstiprināti gadījumi*

Salīdzinoši ar 2012.gadu, kad tika reģistrēts epidēmiskā parotīta uzliesmojums - 41 epidēmiskā parotīta gadījums (pārsvarā pieaugušo vidū), 2013.gadā epidēmiskā parotīta gadījumu skaits ir samazinājies - reģistrēti 15 epidēmiskā parotīta gadījumi, no kuriem septiņi bija reģistrēti bērniem vecumā no 1 – 18 gadiem. No saslimušajiem deviņas personas, tai skaitā seši bērni, bija vakcinētas pret epidēmisko parotītu, divas personas bija daļēji vakcinētas, divas personas nebija vakcinētas. Par divām personām vakcinācijas dati nebija zināmi. Infekcija noritēja vidēji smagi 12 personām, tajā skaitā, divos gadījumos konstatētas komplikācijas (orhīts un meningīts).

6.att. Epidēmiskā parotīta gadījumu skaits 2002. – 2003. gados.

Imunizācijas līmenis (%)

Vecums/potes	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
2 gadi /1. pote	93,9	91,7	88,3	90,4	95,7
8 gadi/2.pote	96,6	97,2	93,3	94,7	94,6

Imunizācija pret epidēmisko parotītu Latvijā uzsākta **1983.gadā**.

2013.gadā līdz 2 gadu vecumam 1. poti saņēmuši **95,7%** bērnu. Salīdzinot ar 2012.gadu, imunizācijas līmenis pieaudzis par **5,3%** un atbilst Imunizācijas plāna rezultatīvajam rādītājam (95%).

Līdz 8 gadu vecumam balstvakcināciju (2. poti) saņēmuši **94,6%** bērnu. Salīdzinot ar 2012.gadu, imunizācijas līmenis samazinājies par **0,1%** un gandrīz atbilst Imunizācijas plāna rezultatīvajam rādītājam (95%).

Masaliņas

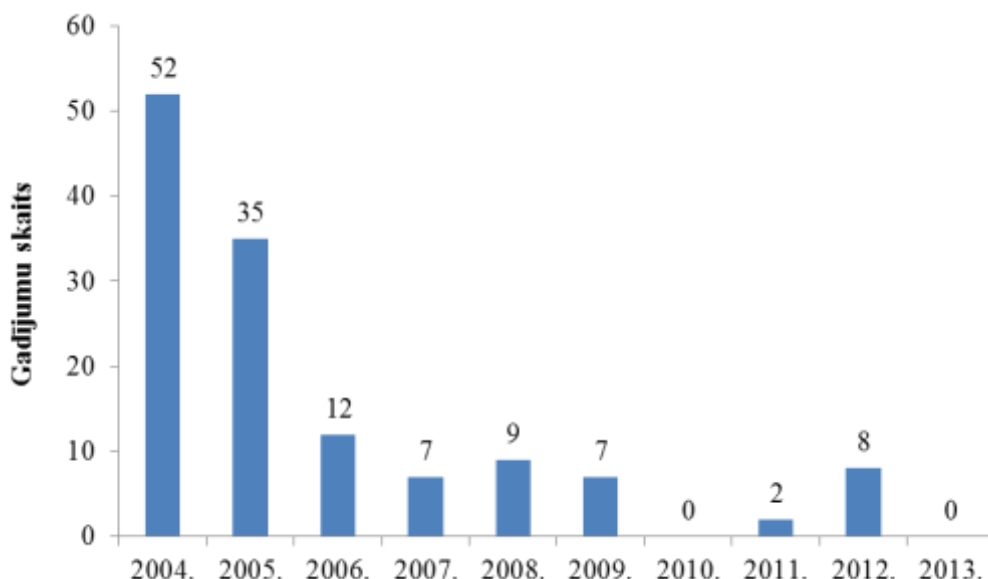
Saslimstība

Gadi	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
Gadījumu skaits	7(1)*	0	2 (1)*	8 (5)*	0
Gadījumu skaits uz 100 000 iedz.	0,3(0,04)*	0	0,1 (0,04)*	0,4 (0,2)*	0

* *Laboratoriski apstiprināti gadījumi*

2013.gadā netika reģistrēts neviens **masaliņu** gadījums.

7.att. **Masaliņu gadījumu skaits Latvijā 2004. – 2013. gados.**

Imunizācijas līmenis (%)

Vecums/potes	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
2 gadi/1. pote	93,9	91,7	88,3	90,4	95,7
8 gadi/2.pote	96,6	97,2	93,3	94,7	94,6

Imunizācija pret masaliņām Latvijā uzsākta 1993.gadā.

2013.gadā **līdz 2 gadu vecumam** 1. poti saņēmuši **95,7%** bērnu. Salīdzinot ar 2012.gadu, imunizācijas līmenis pieaudzis par **5,3%** un atbilst Imunizācijas plāna rezultatīvajiem rādītājiem (95%).

Līdz 8 gadu vecumam balstvakcināciju (2. poti) saņēmuši **94,6%** bērnu. Salīdzinot ar 2012.gadu, imunizācijas līmenis samazinājies par **0,1%** un gandrīz atbilst Imunizācijas plāna rezultatīvajiem rādītājiem (95%).

Imunizācijas līmenis pret masalām, masaliņām un epidēmisko parotītu Latvijas reģionos 2013.gadā (%)

Reģions	2 gadi /1. pote	8 gadi/2.pote
Rīgas	100,5 ⁶	95,4
Pierīgas	85,4	92,6
Kurzeme	96,8	96,7
Latgale	93,2	92,9
Vidzeme	94,5	99,4
Zemgale	100	93,3

Cilvēka papilomas vīruss

Saslimstība ar dzemdes kakla vēzi

Gadi	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
Gadījumu skaits	231	255	261	247	271
Gadījumu skaits uz 100 000 siev.	19,7	22,2	23,2	22,3	24,7

Imunizācija pret cilvēka papilomas vīrusu Latvijā uzsākta 2010.gadā.

2013.gadā 12 gadu vecumā 1.poti saņēmušas 57,9% meiteņu. Salīdzinot ar 2012.gadu, imunizācijas līmenis samazinājies par 0,8% un neatbilst Imunizācijas plāna rezultatīvajiem rādītājiem (95%).

Imunizācijas līmenis (%)

Vecums/potes	2010.	2011.	2012.	2013.
12 gadi/1. pote	49,2	63	58,7	57,9

Vējbakas

Saslimstība

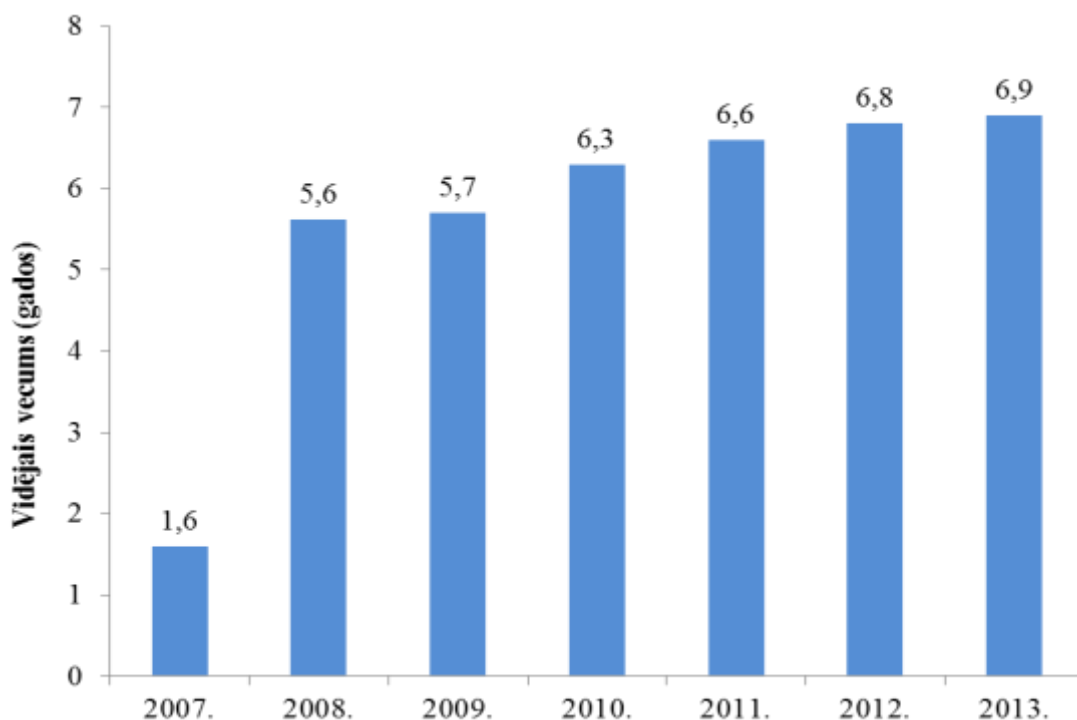
Gadi	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
Gadījumu skaits	5019	3697	3297	3896	2856
Gadījumu skaits uz 100000 iedz.	223,2	164,4	158,9	190,8	141,12
Gadījumu skaits bērniem līdz 6 gadu vecumam	3849	2718	2279	2612	1827

Pirmsvakcinācijas periodā vidēji ik gadu tika reģistrēti 7160 vējbaku gadījumi. Pēc vakcinācijas uzsākšanas 2008.gadā novērota saslimšanas gadījumu skaita samazināšanās tendence no 6955 gadījumiem 2008.gadā līdz 3297 gadījumiem 2011.gadā. Ja 2012.gadā tika novērots vējbaku gadījumu

skaita pieaugums par 18% (3896 gadījumi), tad 2013.gadā vējbaku gadījumu skaits ir samazinājies - reģistrēti 2856 gadījumi.

Sakarā ar izraisītāja cirkulācijas samazināšanos neimunizētie bērni tiek pakļauti inficēšanās riskam lielākā vecumā, un tas ietekmē slimnieku vidējā vecuma palielināšanos: 2008.gadā vidējais vecums bija 5,6 gadi (jaunākajam saslimušajam bija 0 mēneši, vecākajam – 52 gadi), bet 2012.gadā – 6,8 gadi (jaunākajam saslimušajam bija 1 mēnesis, vecākajam – 53 gadi), savukārt 2013.gadā – 9,0 gadi (jaunākajam 0 mēneši, vecākajam – 59 gadi). Saskaņā ar vakcīnu zāļu aprakstiem vakcinācijas kurss pret vējbakām ietver divas potes, bet Latvijā otrā vakcīnas deva pagaidām nav ieviesta. Imunizācijas monitoringa dati liecina, ka vakcinācijas aptvere pret vējbakām joprojām ir nepietiekama: 2011.gadā 80,9%, 2012.gadā – 75,3% un 2013.gadā – 77,2%.

8.att. Vidējais vecums saslimot ar vējbakām 2007. – 2013. gados.

Imunizācijas līmenis (%)

Vecums/potes	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
2 gadi/1. pote	93,9	91,7	88,3	75,3	77,2

Imunizācija pret vējbakām Latvijā uzsākta 2008.gadā.

2013.gadā līdz divu gadu vecumam pret vējbakām vakcīnu saņēmuši **77,2%** bērnu. Salīdzinot ar 2012.gadu, imunizācijas līmenis pieauga par 1,9%, bet neatbilst Imunizācijas plāna rezultatīvajam rādītājam (95%).

Imunizācijas līmenis pret vējbakām Latvijas reģionos 2013.gadā (%)

Reģions	2 gadi /1. pote
Rīgas	75
Pierīgas	63,9
Kurzeme	80,7
Latgale	87,4
Vidzeme	83,2
Zemgale	88,1

Pieaugušo (≥18 gadi) vakcinācijas līmenis pret difteriju un stingumkrampjiem

	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
Imunizācijas līmenis (%)	65	64,2	60,4	59,6	59,1

2013.gadā pieaugušo vakcinācijas līmenis (3.pote vai balstvakcinācija ik pēc 10 gadiem) ir 59,1%, kas ir par 5,1% zemāks par 2010.gadā reģistrēto imunizācijas līmeni – 64,2 un neatbilst Plānā noteiktajam mērķa līmenim -70%. Kopš 2010.gada tas pakāpeniski samazinās.

Salīdzinot ar 2009.gadu, 2013.gadā par 6,8% vairāk pieaugušo uzsākuši vakcinācijas kursu pret difteriju un stinguma krampjiem.

Saskaņā ar ģimenes ārstu sniegto informāciju uz 2013.gada 31.decembri, 26326 (1,8%) personas noformēja rakstisku atteikumu no vakcinācijas pret difteriju un stingumkrampjiem, savukārt uz 2011.gada 31.decembri – 22241 personas (1,5%).

Neraugoties uz to, ka medicīnisko kontrindikāciju vakcinācijai pret difteriju un stingumkrampjiem ir ļoti maz, nevakcinēto īpatsvars kontrindikāciju dēļ 2013.gadā nesamazinās salīdzinājumā ar 2012.gadu, proti, pēc 2013.gada atskaitēm 20331 (1%) personai, bet pēc 2012.gada atskaitēm 19950 (1,3%) personām vakcinācija nav veikta kontrindikāciju dēļ.

Riska grupas iedzīvotāju vakcinācija pret gripu

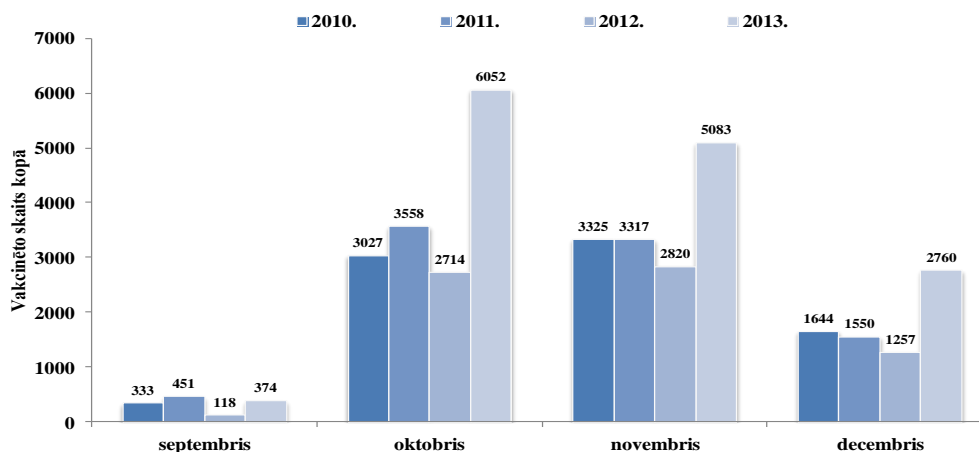
Vecums	Imunizācijas līmenis 2011.gadā (%)	Mērķis 2012.gadam (%)	Imunizācijas līmenis 2012.gadā (%)	Imunizācijas līmenis 2013.gadā (%)
≤ 24 mēneši	0,18	3	0,08	0,25
≥65 gadi	2,01	3	1,69	3,28

Kaut arī 2013.gadā aprēķinātais imunizācijas līmenis pret gripu bērniem no 6 mēnešu vecuma līdz 24 mēnešu vecumam ir tikai **0,25%** un neatbilst Plānā noteiktajam mērķim - 4%, taču tas ir labākais imunizācijas rādītājs pret gripu pēdējo četru gadu laikā.

Arī imunizācijas līmenim pret gripu pieaugušajiem vecumā virs 65 gadiem ir tendence uzlaboties – **2,8%**.

SPKC apkopotie dati liecina, ka pagājušā gada septembrī, oktobrī un novembrī, salīdzinājumā ar iepriekšējiem četriem gadiem, ievērojami palielinājies pret gripu vakcinēto iedzīvotāju skaits. 2013.gada oktobrī pret gripu vakcinējušies 6052 iedzīvotāji (2012. gadā – 2714), novembrī - 5083 iedzīvotāji (2012. gadā – 2820) un decembrī – 2760 (2012.gadā – 1257).

8.att. Iedzīvotāju vakcinācija pret gripu 2010. – 2013.gads (septembris – decembris)

Atteikumu īpatsvars no bērnu vakcinācijas

Vakcīnregulējamās slimības	Atteikumu īpatsvars 2011.gadā %	Atteikumu īpatsvars 2012.gadā %	Atteikumu īpatsvars 2013.gadā %
Difterija stingumkrampji un garais klepus (DTaP3)	2,0	2,1	2,3
Masalas, masaliņas un epidēmiskais parotīts (MPR1)	2,0	2,4	2,2
Vējbakas	4,1	4,8	5,9
Tuberkuloze	1,2	1,1	1,3
B hepatīts (3.pote)	2,3	2,2	2,4
Difterija stingumkrampji un garais klepus (DTaP4)	2,0	2,2	2,1
Poliomielīts (4.pote)	1,9	2,2	2,1
Pneimokoku infekcija (2.pote)	1,3	3,7	3,8
Cilvēka papilomas vīrusu infekcija (3.pote)	12,8	12,2	12,4

Gandrīz pret visām vakcinācijām atteikumu īpatsvars kopš 2010.gada ar katru gadu nedaudz pieaug.

Stabili augsts rakstiski noformēto atteikumu īpatsvars pret cilvēka papilomas vīrusu infekciju (12,4% - 2013.gadā) un pret vējbakām (5,9% - 2013.gadā), kas ir viens no lielākajiem atteikumu īpatsvariem.

Par 3% atteikumu īpatsvars ir pieaudzis vakcinācijai pret pneimokoku infekciju. Arī vakcinācijai pret difteriju, stingumkrampjiem un garo klepu atteikumu īpatsvars (2,3%) salīdzinoši ar 2012.gadu ir pieaudzis par 0,2%. Atteikumu īpatsvars no vakcinācijas pret masalām, masaliņām un epidēmisko parotītu 2013.gadā ir 2,2% un salīdzinājumā ar 2012.gadā tas ir samazinājies par 0,2%.

Pieaug atteikumu īpatsvars pret tādām nopietnām infekcijas slimībām, kā vakcinācija pret tuberkulozi (1,3%) un poliomielītu (2,1%).

Secinājumi

1. 2013.gadā tika novērota vakcinācijas aptveres palielināšanās pret visām vakcinācijas kalendārā iekļautajām infekcijas slimībām, izņemot vējbakas. Salīdzinoši ar iepriekšējiem trīs gadiem (2010. - 2012.) uzlabojusies vakcinācijas aptvere pret difteriju, stingumkrampjiem un poliomiēlītu 14 gadus veciem bērniem, kas 2013.gadā bija 91,4% un ir par 2,8% vairāk kā 2010.gadā (88,6%), kaut arī imunizācijas līmenis vēl atpaliek no Plānā noteiktā mērķa līmeņa (95%). Vakcinācijas aptveres radītāji noteiktajam mērķim (95%) atbilst tikai 7 gadu veciem bērniem.
2. Plānā izvirzītais mērķis samazināt Latvijas iedzīvotāju saslimstību ar vakcīnregulējamām infekcijas slimībām ir sasniegts daļēji, neraugoties uz to, ka kopumā vakcinācijas aptvere pret Vakcinācijas kalendārā noteiktajām infekcijas slimībām 2013.gadā ir uzlabojusies.
3. Joprojām ir augsta saslimstība ar difteriju gan pieaugušajiem, gan bērniem un tai ir pieauguma tendence pēdējos gados.
4. Tiek reģistrēti atsevišķi vietējās izcelsmes saslimšanas gadījumi ar epidēmisko parotītu.
5. Kopš 2012.gada Latvijā ir paaugstināta saslimstība ar garo klepu, kaut arī salīdzinoši ar 2012.gadu reģistrēto gadījumu skaits ir samazinājies no 264 līdz 202 gadījumiem.
6. Salīdzinoši ar 2012.gadu (7,2%) ir samazinājies ērcu encefalīta gadījumu īpatsvars bērniem 2013.gadā (4,5%), tomēr tas joprojām par 1,5% pārsniedz noteikto mērķa līmeni.
7. Lai novērstu vakcīnregulējamo infekcijas slimību uzliesmojumus un epidēmiju riskus, ir nepieciešams palielināt imunizācijas aptveri pret vakcinācijas kalendārā noteiktajām slimībām, īpaši pievēršot uzmanību vakcinācijai pret difteriju, kas ir par valsts budžeta līdzekļiem gan bērniem, gan pieaugušajiem, kā arī masalām, masaliņām, kas ir pakļautas eliminācijai Eiropas reģionā atbilstoši PVO stratēģijai. Aktivizējama arī bērnu vakcinācija pret poliomiēlītu, ņemot vērā epidemioloģiskās situācijas pasliktināšanos pasaulē, t.sk. poliomiēlīta uzliesmojumu Sīrijā, ievērojami pieaugot savvaļas poliomiēlīta vīrusa ieviešanas riskam Eiropas Savienības valstīs.
8. Nepieciešams izskatīt jautājumu par pusaudžu vakcināciju pret garo klepu, ņemot vērā, ka vecuma grupā no 7 līdz 14 gadiem bija lielākais saslimšanas gadījumu skaits ar garo klepu - 84 gadījumi (41,6%).

Pielikumi
1.pielikums

Imunizācijas rādītāji Latvijā 2009.-2013.gadā

Rādītājs	Datu avots	Gads				
		2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
Tuberkuloze						
Vakcināciju skaits	ĀI - 1	21104	18149	17633	18865	19621
Īpatsvars (%)		95,7	91,7	93,7	94,8	96,5
Vakcinēto skaits 1 gada vecuma	ĀI - 2	21884	19409	17666	17734	18691
Īpatsvars (%)		98,8	89,6	89,9	96,9	97,3
B hepatīts (3.pote)						
Vakcināciju skaits	ĀI - 1	21417	18781	17074	17263	18845
Īpatsvars (%)		93	90,6	89,7	89,7	94,6
Vakcinēto skaits (1 gads)	ĀI - 2	20721	18367	16458	16418	17506
Īpatsvars (%)		93,6	84,8	83,7	89,7	91,1
DTP un IPV (3.pote)						
Vakcināciju skaits	ĀI - 1	22022	18933	17625	17512	18958
Īpatsvars (%)		95,6	91,4	92,6	91	95,2
Vakcinēto skaits (1 gads)	ĀI - 2	21108	18333	16538	16538	17589
Īpatsvars (%)		95,3	84,7	84,1	90,4	91,5
B tipa <i>Haemophilus influenzae</i> infekcija (3.pote)						
Vakcināciju skaits	ĀI - 1	21977	18712	17407	17371	18874
Īpatsvars (%)		95,4	90,3	91,5	90,3	94,7
Vakcinēto skaits (1 gads)	ĀI - 2	20892	18099	16455	16513	17577
Īpatsvars (%)		94,4	83,6	83,7	90,2	91,5
PCV (1.pote)						
Vakcināciju skaits	ĀI - 1		12936	16361	16303	17800
Īpatsvars (%)			62,4	86	84,8	87,5
Vakcinēto skaits (1 gads)	ĀI - 2			15082	15826	16747
Īpatsvars (%)				76,7	86,5	87,2
DTP un IPV (4.pote)						
Vakcināciju skaits	ĀI - 1	21692	21386	20986	17751	17694
Īpatsvars (%)		92,3	90	97,9	91,8	92
Vakcinēto skaits (2 gadi)	ĀI - 2	20027	19664	18052	16868	16561
Īpatsvars (%)		91,3	89	88,2	88,5	89,3
MPR (1.pote)						
Vakcināciju skaits	ĀI - 1	22078	21786	18943	17303	18397
Īpatsvars (%)		93,9	91,7	88,3	89,5	95,7
Vakcinēto skaits (2 gadi)	ĀI - 2	20991	20242	18504	17070	16757
Īpatsvars (%)		95,7	91,6	90,4	89,5	90,3
Vējbakas						
Vakcināciju skaits	ĀI - 1	15185	19080	17341	14412	14838
Īpatsvars (%)		64,6	80,3	80,9	74,5	77,2
Vakcinēto skaits (2 gadi)	ĀI - 2	12749	15408	16207	15140	14381
Īpatsvars (%)		58,2	69,8	79,2	79,4	77,5
Garais klepus (5.pote)						
Vakcināciju skaits	ĀI - 1		15087	18472	19116	20344
Īpatsvars (%)			78,7	93,4	97	99,2
Vakcinēto skaits (8 gadi)	ĀI - 2			17509	17192	18597
Īpatsvars (%)				90,7	91	91,7

DT un IPV (5.pote)						
Vakcināciju skaits	ĀI - 1	18398	18595	19165	19250	20379
Īpatsvars (%)		97,3	96,9	96,9	97,7	99,4
Vakcinēto skaits (8 gadi)	ĀI - 2	18392	16752	17608	17399	18597
Īpatsvars (%)		97,1	94,2	91,2	92,1	91,7
MPR (2.pote)						
Vakcināciju skaits	ĀI - 1	18267	18637	18456	18662	19389
Īpatsvars (%)		96,6	97,2	93,3	94,7	94,6
Vakcinēto skaits (8 gadi)	ĀI - 2	18267	16673	17425	17232	18223
Īpatsvars (%)		96,5	93,8	90,3	91,3	89,9
CPV (1.pote)						
Vakcināciju skaits	ĀI - 1	-	4203	5269	5110	5228
Īpatsvars (%)		-	49,2	63	58,7	57,9
CPV (3.pote)						
Vakcinēto skaits (13 gadi)	ĀI - 2			3670	4264	5069
Īpatsvars (%)				48,3	52,6	56,1
DT un IPV (6.pote)						
Vakcināciju skaits	ĀI - 1	20418	17814	16978	14849	15779
Īpatsvars (%)		91,8	88,6	93,1	85,7	91,4
Vakcinēto skaits (15 gadi)	ĀI - 2	20251	15140	13874	13542	15171
Īpatsvars (%)		95	87,2	85,5	84,4	89,5
B hepatīts pusaudžiem (3.pote)						
Vakcināciju skaits	ĀI - 1	14860	13279	11835	8281*	1545*
Īpatsvars (%)		66,8	66,1	64,9	47,8*	9*
Vakcinēto skaits (15 gadi)	ĀI - 2	17805	14045	12664	12471	13413
Īpatsvars (%)		83,6	80,9	78,1	77,7	79,1
DT pieaugušiem						
Vakcināciju skaits (1.pote)	ĀI - 1	19585	14199	17107	18760	20916
Īpatsvars (%)		1,3	0,9	1,1	1,3	1,4
Vakcināciju skaits pēdējo 10 gadu laikā (3.pote+balstvakcinācija)	ĀI - 1	998129	975864	906590	889942	879371
Īpatsvars (%)		65	64,2	60,4	59,6	59,1
Vakcinēto pieaugušo (25 g.v.un >) skaits (3.pote+balstvakcinācija)	ĀI - 2	883232	930519	889497	966440	950414
Īpatsvars (%)		61,7	67,1	61,5	64,7	64,9

*Vakcinēto skaits šajā vecumā grupā ir zems, jo lielāka pusaudžu daļa saņēma vakcināciju pret B hepatītu līdz gada vecumam (zīdaiņus pret B hepatītu Latvijā vakcinē kopš 1997.gada).

Imunizācijas rādītāji Latvijā 2009.-2013.gadā

Datu avoti:

ĀI - 1 - ārstniecības iestāžu dati atbilstoši mēneša pārskatam „Pārskats par iedzīvotāju imunizāciju” (Ministru kabineta 26.09.2000. noteikumu Nr.330 "Vakcinācijas noteikumi" 3.pielikums);

ĀI - 2 - ārstniecības iestāžu dati atbilstoši gada pārskatam „Pārskats par vakcinācijas kalendāra ietvaros vakcinētajām personām” (Ministru kabineta 26.09.2000. noteikumu Nr.330 "Vakcinācijas noteikumi" 5.pielikums).

Saīsinājumi:

DTP - vakcinācija pret difteriju, stinguma krampjiem un garo klepu

DT - vakcinācija pret difteriju un stinguma krampjiem

IPV - vakcinācija pret poliomiēlītu

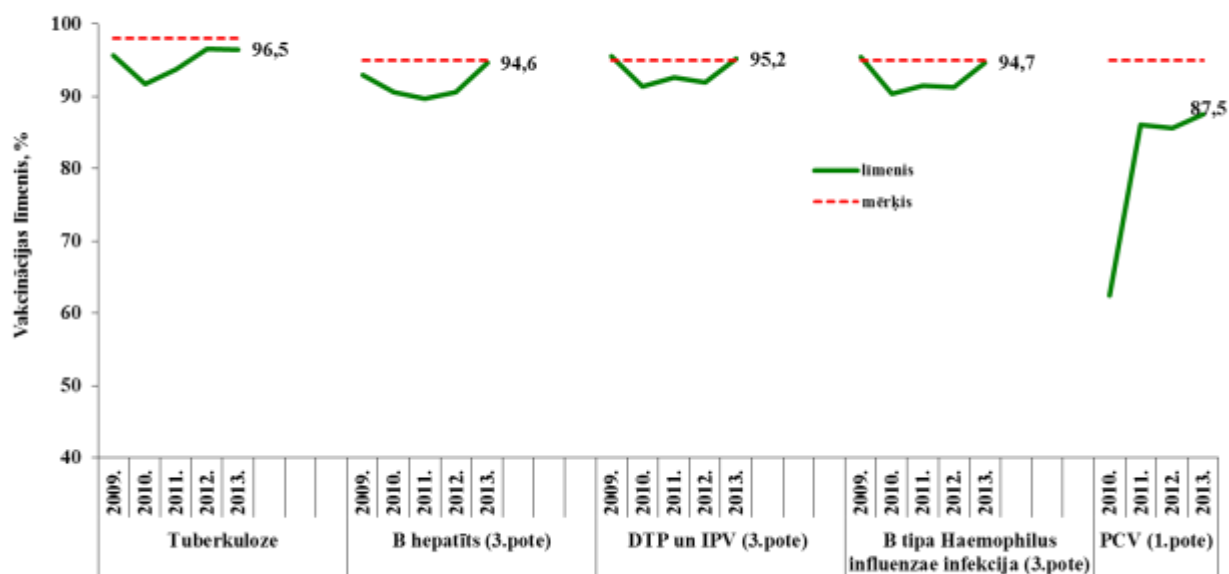
PCV - vakcinācija pret pneimokoku infekciju

MPR - vakcinācija pret masalām, epidēmisko parotītu un masaliņām

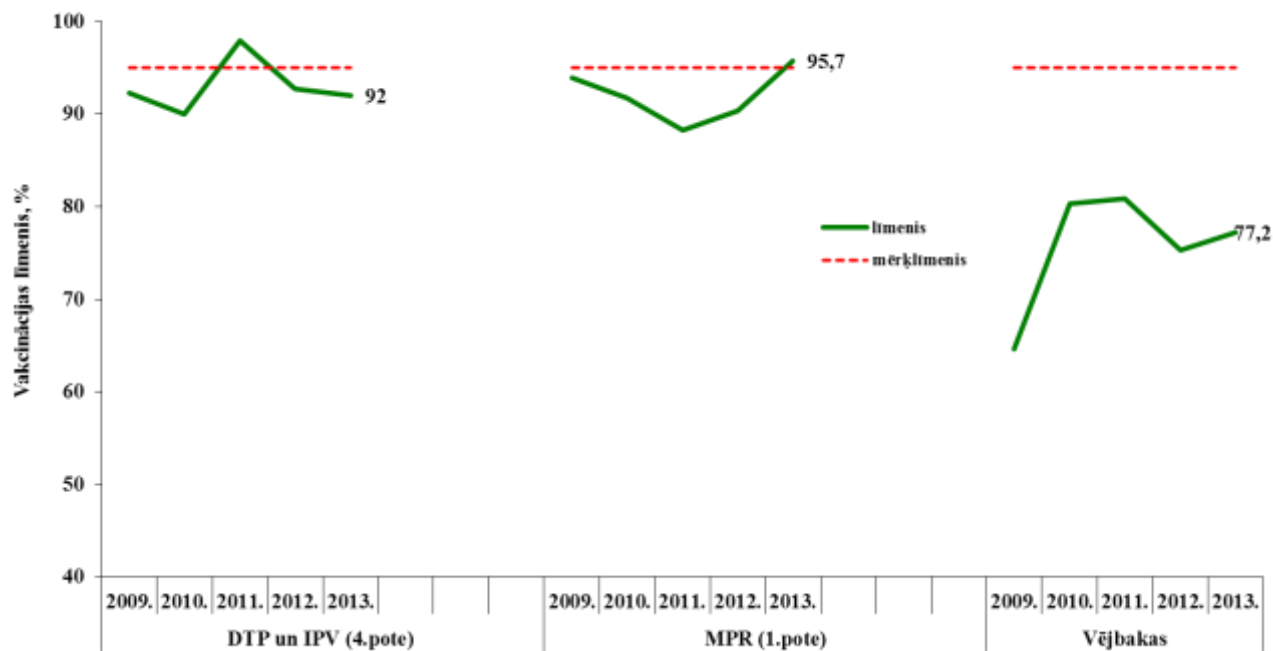
CPV - vakcinācija pret cilvēka papilomas vīrusa infekciju

2.pielikums

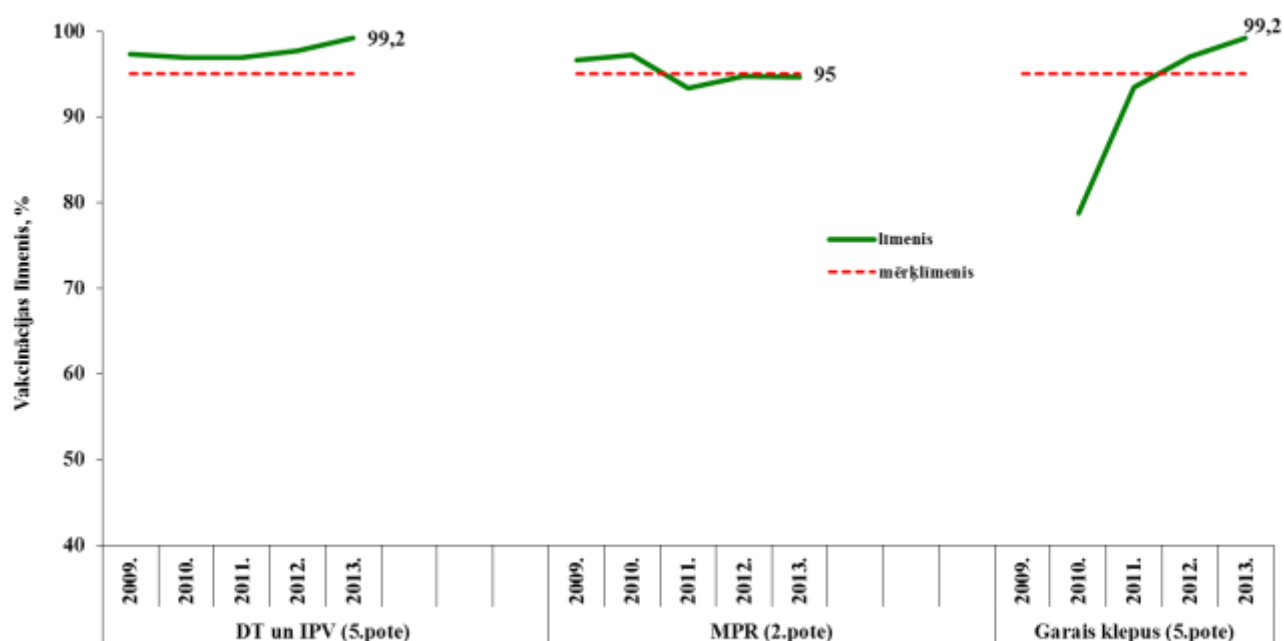
Vakcinācijas līmenis pirmajā dzīves gadā bērniem Latvijā 2009.-2013.gadā

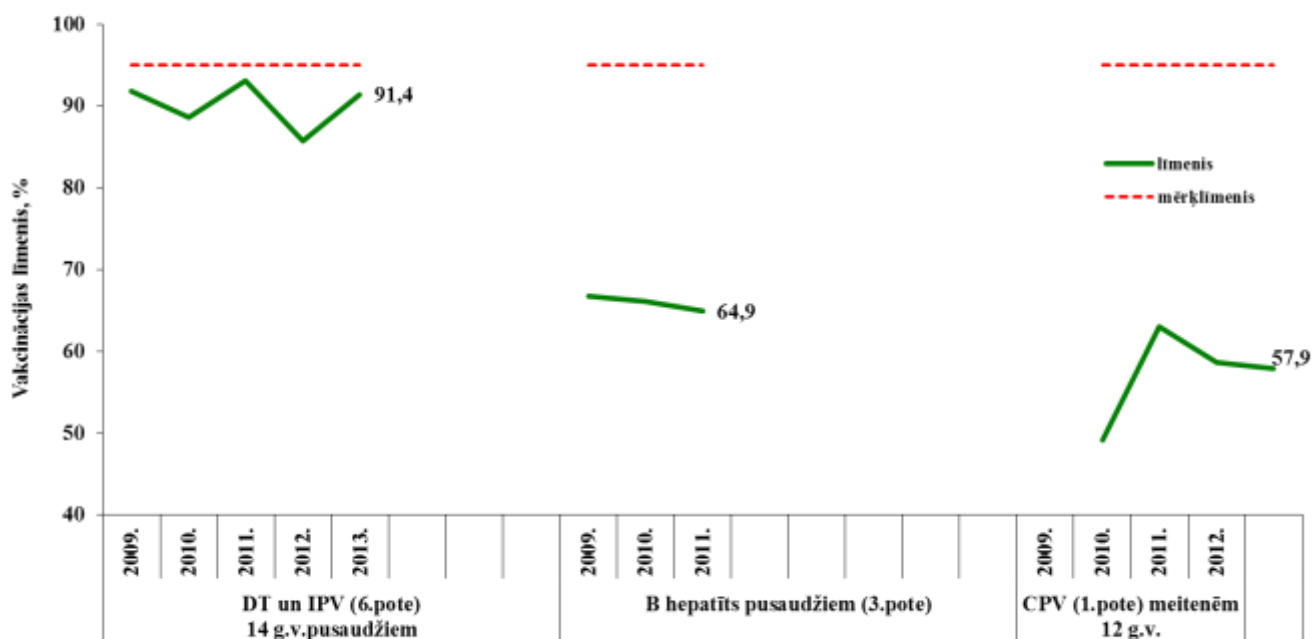
Vakcinācijas līmenis otrajā dzīves gadā bērniem Latvijā 2009.-2013.gadā

Vakcinācijas līmenis bērniem 7 gadu vecumā Latvijā 2009.-2013.gadā

Vakcinācijas līmenis pusaudžiem Latvijā 2009.-2013.gadā

Materiālu sagatavoja: Infekcijas slimību riska analīzes un profilakses departamenta, Infekcijas slimību uzraudzības un imunizācijas nodaļas epidemioloģe L.Savrasova, epidemiologa palīdze V.Perčatkina, nodaļas vadītāja I.Lucenko, piedaloties nodaļas vecākai epidemioloģei D.Viļumai un departamenta direktoram J.Perevoščikovam.

Materiāls ir pieejams SPKC mājas lapā: www.spkc.gov.lv. Datu pārpublicēšana un citēšana – atsauce uz Slimību profilakses un kontroles centra “Epidemioloģijas biļetenu” ir obligāta.